

SENSA XARXA

La possibilitat que els «artistes» prenguin mal exerceix un gran atractiu sobre el públic, té una força taquillera de primer ordre. Val més no enganyar-se i reconèixer com de la família aquesta mica de bèstia que és fama que tots portem a dins.

Un número de circ amb trapezistes que treballin a gran altura perd molta emoció si els obliguen a utilitzar una xarxa destinada a parar el cop. Ja poden fer totes les filigranes aèries que es vulgui i brodar veritables calligrafies voladores: si la gent sap que no els ha de passar res, se'ls mira amb un cert desmenjament i no omple les grades, o almenys no en la mesura que ho faria si sabés que els acróbates tenen probabilitats d'estavellar-se.

Amb els toros passa una cosa semblant. Vinga parlar d'art i de llum i de color, de la bellesa de la dansa entre l'home i l'animal de quatre potes, de festes nacionals i d'emocions estètiques, però així que algú prova d'espuntar les banyes del toro per a fer-les inofensives o pren determinades mesures per atenuar la crueltat de l'espectacle, la vibració artística va notòriament de baixa. En els països on s'autoritza la festa a condició de suprimir perills per al torejador (i d'eliminar els sofriments i la mort dels animals), la funció té una capacitat de convocatòria molt petita, l'art que queda després de desbrossar-lo de riscos i de sang no provoca engrescaments col·lectius. S'espera que —tal com lamenten els crítics especialitzats— entre uns i altres acabaran «matant» la festa, a base d'estovar-la amb pinzellades humanitàries i de voler-la fer compatible amb la civilització occidental; la decadència en el favor del públic és innegable, i qui sap si el declivi va començar el dia que s'aplicaren disposicions oficials per a protegir els cavalls. S'havia fet tanta literatura costumista sobre les bèsties agonitzants, que arrossegaven les tripes per l'arena, trepijant-se-les i ensopegant-hi!

**Ya los dos están enfrente,
Toro y caballo, y la gente
Se suspende por mirallo.**

Es evident —tal com ho veig— que les noves generacions ja no se senten atretes per afrontaments d'aquesta classe. N'hauríem d'estar contents, de no ésser les aprensions que desperten les noves tries i preferències. Perquè l'automobilisme —passió i circ de la nostra època— té una grandesa tràgica i és el legítim continuador del ritual de la sang. Sense aquest requisit, potser l'automobilisme no hauria passat d'ésser una manera més de traslladar-se, buit de martiri i de llegenda. Ara és diferent: l'automobilisme ha permès que tothom se senti protagonista d'un drama espectacular; ja no és qüestió de mirar des d'una localitat pagada com uns privilegiats de la fama es juguen la vida, sinó que cadascú té l'oportunitat de posar la carn pròpia en un dels números del programa, com a conductor, passatger o simple transeünt.

El preu que paguem, a part de les víctimes de rigor, és una insensibilització general que ens deixa estupefactes. No ens en sabem avenir i mirem de trobar tot d'excuses: admetem que la violència és un mal, però sempre en tenen la culpa «els altres» o factors aliens —i enemics— de la bondat natural que ens atribuïm generosament a nosaltres mateixos. A vegades, fem responsable de la violència a la pobra televisió, d'altres a doctrines contràries a la nostra manera de pensar o bé —encara— a influències que ens van minant insidiosament. El resultat és una duresa negativa que va deteriorant la poca o molta qualitat humana que correspon a cadascú; ens movem a impulsos d'estranyes fugues o ens deixem adormir per greus inhibicions.

Fa pocs dies, van morir tres estudiants a Bellaterra, dins un petit cotxe que fou arrossegat pel tren en un pas a nivell. El fet commogué l'opinió pública, perquè van concórrer diverses circumstàncies que feien encara més lamentable l'estremidor succés: el pas a nivell no comptava amb els dispositius de seguretat que calia haver previst i sembla indiscutible que la desgràcia era evitable. Van sorgir crítiques, i el director de la companyia emprengué la defensa del ferrocarril (cada ú s'estima les seves coses) amb unes paraules insòlites: digué, aproximadament, que el fet era de dordre, però sense exagerar, perquè si bé es mira es produeixen moltes més morts a les carreteres que no pas en la línia que ell regenta. Volia expressar, penso, que si no hi ha ningú que s'avaloti per la sang vessada a les autopistes, no era just que fessin retrets a l'empresa que dirigeix a causa d'una fatalitat que podia passar a qualsevol.

De moment, va semblar-me que aquesta actitud motivaria serioses protestes. Però no ha estat així: es veu que tots acceptem, en els replecs íntims de la nostra consciència, que la gran abundància de morts de carretera converteix en pecats venials les altres maneres de matar i de morir.

PERE CALDERS